

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2482/2020
25.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ... – ..., кога заступа привремени старалац ББ из ..., чији су пуномоћници Ненад Манић, адвокат из ... и Јовица Шошић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, Београд, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 974/2019 од 20.11.2019. године, у седници одржаној 25.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 974/2019 од 20.11.2019. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 24863/15 од 25.10.2018. године, првим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име материјалне штете због трајне неспособности за рад исплати износ од 15.149.263,11 динара, са законском затезном каматом почев од 30.03.2015. године до исплате. Другим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу надокнади парничне трошкове у износу од 1.498.500,00 динара, са законском затезном каматом од 25.10.2018. године.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 974/2019 од 20.11.2019. године, првим ставом изреке, делимично је одбијена, као неоснована жалба тужене и првостепена пресуда потврђена у делу става првог изреке, којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 8.232.848,33 динара, са законском затезном каматом почев од 25.10.2018. године, па до исплате. Другим ставом изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 6.916.414,78 динара, са законском затезном каматом почев од 30.03.2015. године, па до исплате, као и у делу којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на износ од 8.232.848,33 динара исплати законску затезну камату почев од 30.03.2015. године, па до 25.10.2018. године. Трећим ставом изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде и обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 1.198.500,00 динара са

законском затезном каматом почев од дана извршности, па до исплате, док је захтев тужиоца за исплату камате на досуђене трошкове парничног поступка, почев од дана пресуђења па до извршности, одбијен као неоснован. Четвртим ставом изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 39.000,00 динара. Петим ставом изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене другостепене пресуде, тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...87/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује друге битне повреде поступка које би биле од утицаја на законитост и правилност побијане одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је служио војни рок у ВП .../... ..., ВП .../... ..., ВП .../... ... и ВП .../... ..., а у рату је учествовао у периоду од 01.09.1991. године до 05.02.1992. године. У време служења војног рока у ВП у ..., тужилац је био заробљен, где је био изложен злостављању, због чега је трпео страх и душевне болове, а након повратка са ратишта је душевно оболео. У време служења војног рока у војној пошти у ... у току августа 1991. године, тужилац је заробљен, где је био изложен злостављању, због чега је трпео страх и душевне болове, а након повратка са ратишта је и душевно оболео. Тужилац је више пута хоспитализован и лечен, с тим што је прва хоспитализација била на психијатријском одељењу у ... где је лечен због чудног понашања у периоду од 22.11.1994. до 29.03.1995. године, када му је постављена дијагноза Решењем Центра за социјални рад у Прешеву од 08.04.2008. године тужиоцу је постављен привремени старалац ББ ради заступања у овој парници. Тужилац је у првим болничким лечењима и у даљем току болести дијагностички сагледан и утврђено је постојање душевног обољења шизофренија (paranoidni tip –). Према налазу и мишљењу комисије вештака неуропсихијатара, тужилац болује од хроничне шизофрене психозе са елементима посттрауматског стресног поремећаја, које обољење има за последицу инвалидитет, односно потпуни губитак радне способности, шизофренија код тужиоца се развила као последица боравка тужиоца на ратишту и времена проведеног у заробљеништву, с тим да служење војног рока, учествовање у рату и заробљавање, сами по себи не изазивају шизофренију, али доприносе њеној појави, те да су за њену појаву постојали снажни егзогени фактори у виду боравка на ратишту и заробљавања тужиоца. Тужилац је имао нормалне услове за лични развој у средини у којој је одрастао, завршио је средњу школу и његово животно постигнуће је било у складу са очекивањима средине из које је потекао, а не постоје подаци о душевним обољењима и шизофренији у породици и међу прецима тужиоца, као и трпљењу насиља у породици или занемаривању тужиоца током развоја. Одлучујући фактори за настанак шизофрене психозе била су ратна искуства и блиски контакти са особама које су потом изгубиле живот у ратним околностима и заробљавање, што је довело до шизофреног расцепа личности и појаве шизофреније, као хроничне душевне болести. Трајни губитак радне способности тужиоца наступио је

почетком марта 1999. године. Тужилац је машински техничар са III степеном стручне спреме, а вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке, утврђена је висина зараде коју би тужилац, да је био радно способан, остварио у висини просечне нето зараде у Републици Србији.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, да је код тужиоца услед учествовања у рату и заробљавања дошло до губитка радне способности у тој мери да не постоји преостала радна способност за обављање како свог занимања, тако и уопште обављања било ког рада, и да је претрпљена штета у узрочно-последичној вези са учешћем у рату, нижестепени судови су правилно закључили да је тужена у обавези да тужиоцу надокнади претрпљену штету за период од јануара 1994. године, до дана пресуђења, у смислу члана 154. став 1., 158. и 172. став 1. Закона о облигационим односима.

Одредбом члана 195. став 1. Законом о облигационим односима прописано је да ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је накнадити му трошкове око лечења и друге потребне трошкове с тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења.

По оцени ревизијског суда, правилно је становиште нижестепених судова у погледу настанка штете код тужиоца и узрочно-последичне везе исте са боравком тужиоца на ратишту и одговорности тужене за овако претрпљену штету. Психичко обољење тужиоца јесте у узрочно-последичној вези са доживљеним ратним искуствима, како то правилно закључују нижестепени судови, због чега су супротни ревизијски наводи оцењени као неосновани. Комисија судских вештака медицинске струке је на недвосмислен начин утврдила да код тужиоца постоји потпуни губитак радне способности, да тужилац није способан за било који посао и да је губитак радне способности у директно узрочно - последичној вези са психијатријским обољењем које је код тужиоца проузроковано боравком на ратишту у периоду од 01.09.1991. године до 05.02.1992. године.

Наиме, као последица учешћа у ратним дешавањима, уз ратна искуства и блиске контакте са особама које су потом изгубиле живот у ратним околностима и заробљавање, као одлучујућим факторима, код тужиоца је наступило тешко хронично психијатријско обољење – шизофренија, које за последицу има потпуни губитак радне способности, због чега је тужена у смислу одредбе члана 195. Закона о облигационим односима, у обавези да тужиоцу надокнади штету насталу због немогућности остваривања зараде утврђену вештачењем у висини просечне нето зараде у Републици Србији досуђене побијаним делом, за период од јануара 1994. године, до пресуђења. Стога су сви ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права оцењени као неосновани.

Из наведених разлога, а применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић